

Skoterkörning på åker- och skogsmark

Var får jag köra snöskoter?

www.snöskoterrådet.se

Var får jag köra snöskoter?

I lagen står det att ”körning med motordrivet fordon är förbjuden på snötäckt jordbruksmark eller skogsmark, om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på marken eller skogen. Förbudet om skogsmark gäller körning i plant- eller ungskog vars medelhöjd över snötäcket är lägre än två meter.” Det här innebär alltså att du som kör snöskoter i terrängen utanför led måste vara särskilt försiktig. Tänk på att träden alltid måste sticka upp minst två meter över snön. Det är alltså inte okej att köra utanför led tvärs över ett hygge eller en åker!

Samråd nödvändigt

Stora delar av våra åker- och skogsmarker är mycket känsliga för belastning av exempelvis maskiner och snöskotrar. Därför uppmanar vi alla skoterklubbar att i samråd med markägare noga planera skoterledningens sträckning. Om vi alla hjälps åt och dessutom ser till att hålla oss till dessa leder kan vi undvika onödiga konflikter, samtidigt som vi skonar våra åkrar och nyplanterade skogsmarker.

Vad händer med marken vid skoterkörning?

Ett stort problem vid skoterkörning på jordbruksmark är att snötäcket pressas samman, och därmed försvinner snöns naturliga isolerande egenskaper. Detta ger i sin tur många negativa effekter på marken. Resultatet blir att tjälen tränger betydligt djupare ner i marken än under normala omständigheter, och åkermark med djup tjäle torkar upp betydligt långsammare.

Allvarliga konsekvenser för vårbruket

I norra Sverige där den största delen av skotertrafiken förekommer blir konsekvenserna större, eftersom sommaren i detta område dessutom är betydligt kortare. Här behövs en snabb upptorkning av åkermarken för att växterna skall hinna utvecklas och mogna. Det finns en gammal tumregel som säger att för spannmålen innebär en dags försening på våren en veckas försening på hösten.

Eftersom vårbruket är så intensivt behöver starten av vårbruket ske så snart tjälen har gått ur marken.

Försenad växtstart är bara en av konsekvenserna av ett försenat vårbruk. I många fall uppstår även problem med täckdikningssystemen och avvattning. En annan vanlig skada är isbränna, som många gånger kan leda till att fälten måste plöjas om. Förutom att dessa skador orsakar mindre skörd medför de också ett ökat behov av bekämpningsmedel genom att ogräset gynnas av de ändrade växtbetingelserna.

Även mark som plöjts på hösten är känslig för skotertrafik

Under senare år har också jordbrukets produktion förändrats. Idag efterfrågas också jordbruksgrödor som energiråvara, vilket också ställer särskilda krav på en tidig start för vårbruket.

Skoterledernas placering på åkerfält

Största delen av all åkermark är idag täckdikad för en kostnad av 15 000 – 20 000 kr per hektar. Dikena är osynliga men har även vintertid en uppgift. Dessutom finns många utloppsrör under marken. Är oturen framme kan tjälen gå ner i marken och röret fryser igen. Det innebär att hela fältets dränering kan vara förstörd och att sådd inte kan ske det året. Därför är det mycket viktigt att skoterledens placering blir sådan att utloppsrören från täckdikningssystemen inte hamnar under eller i direkt anslutning till skoterleden.

Undvik skoterkörning i diken

Skotertrafik i diken är mycket vanligt men är inte att rekommendera, eftersom snön även här packas ihop och marken fryser ihop med isbildning till följd. Om dikena skall fungera på våren för att leda bort smältvatten från skog och mark får de inte vara igenfrusna. Ledernas placering på åkerfälten är med andra ord av största betydelse för de konsekvenser som tjälen kan ge upphov till. För att undvika konflikter vid skoterkörning är det viktigt att skoterledernas sträckning sker i samråd med markägarna. På så sätt kan lederna lokaliseras så att risken för körning utanför dem minimeras.

Skoterledernas dragning i förhållande till infarter

Infarten till en åker som har trafikerats av skotrar har ett betydligt större tjäldjup än den orörda intilliggande marken. Mycket skotertrafik gör att tjälen kan nå ända ner till 2-3 meters djup. Det innebär att tjällossning och vårbruk sammanfaller. Intensiva transporter med exempelvis gödselvagnar med cirka 10 tons vikt gör att åtkomsten av åkermarken försvåras på grund av den "lervälling" som uppstår.

Infarterna är mycket känsliga

Eftersom många åkerfält kan vara relativt stora passerar kanske 30 – 50 vagnar på en väldigt liten yta och då krävs ett fast underlag.

Om markerna inte är torra i god tid före vårbruket, kan inte lantbrukaren köra ut stallgödseln. Konsekvensen blir då en ökad användning av mineralgödsel och av bekämpningsmedel både vad gäller mängd och styrka på medlet. Ur många aspekter – bland annat ur miljösynpunkt – är detta ingen lyckad lösning.

Därför uppmanar vi till samråd även när det gäller skoterledernas dragning vid infarter till åkrar.

Skoterkörning i skogsmark

I skogen vill vi undvika skador på främst plant- och ungskog. Körning i skogsmark är faktiskt förbjuden om den inte kan ske utan risk för skada, om inte träden är högre än två meter över snötäcket. Enda undantaget är om det finns en markerad skoterled.

Även om det verkar vara en skog med stora träd så finns det stor risk för att det under snön finns plantor som kan skadas vid skotertrafik med bortfall av produktion och kostnader för markägarna.

Kontakta ägaren till oplogade vägar

Skotertrafik på oplogade vägar medför att ett istäcke av frusen snö bildas i spåren. Det gör att vägens plogning försvåras och fördyras avsevärt. I stället för att kunna genomföra den normala snöröjningen med jordbrukstraktor kan det många gånger bli nödvändigt att använda bandtraktor, vilket medför mångdubbelt högre kostnader.

Därför bör skotertrafik på oplogade enskilda vägar undvikas. Innan man kör på en sådan väg måste ägaren kontaktas.

Förslag till alla snöskoterklubbar

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att skog och mark är känsliga för påverkan av både maskiner och snöskotrar. Tillsammans måste vi göra allt för att skona dessa känsliga områden. Därför uppmanar vi alla skoterklubbar och markägare att samråda när det gäller planeringen och dragningen av skoterleder.

Information och diskussion

Skoterklubben bör inför den kommande skotersäsongen kalla till informationsmöten med sina medlemmar om vad som gäller vid körning på åker- och skogsmark. Bjud gärna in markägare som kan berätta om sina verksamheter och de eventuella bekymmer som skoterkörningen innebär för dem.

Vid dessa möten kan även medlemmarna diskutera vilka risker och problem de kan hjälpa till att undvika genom ett planerat skoterledsystem. Tillsammans kan de göra en åtgärdslista, som sedan skoterklubben kan diskutera och senare genomföra.

Planering och skyltning

När ni sedan planerar lederna, träffa gärna markägarna som är berörda och gå noga igenom var och hur leden ska dras för att på bästa sätt minimera risken att skoterförarna ska köra på åkrar och nyplanterade skogsområden. Gå sedan igenom skyltningen längs leden, så att inga tveksamheter om dess dragning förekommer.

Förhoppningsvis kommer detta i förlängningen innebära bättre skoterleder. Samråd i dessa frågor har många vinnare i form av både nöjdare skotermedlemmar och markägare.

Det här är Nationella Snöskoterrådet

Syftet med Nationella Snöskoterrådet är att utveckla en hållbar snöskotertrafik genom att förena näringsverksamhet och allas naturupplevelser. Detta ska ske utan att skada eller störa människor, djur, miljö eller egendom.

Nationella Snöskoterrådet ska vara ett forum för dialog, som möjliggör att organisationerna kan få ett gemensamt synsätt, så att vi kan samordna och genomföra aktiviteter som leder mot vår gemensamma vision: ***"Snöskotertrafiken bedrivs utan att människor, djur, miljö eller egendom skadas eller störs."***

I Nationella Snöskoterrådet ingår

Vägverket, Naturvårdsverket, Rikspolisstyrelsen, Länsstyrelsen Norrbotten (representerar Sveriges länsstyrelser), Kommunförbundet Norrbotten (representerar Sveriges kommuner), Sametinget, Sveriges Snöskoterägares Riksorganisation (Snofed), Sveriges snöskoteråkares centralorganisation (SSCO), Lantbrukarnas riksförbund (LRF).

Kontaktperson för Nationella Snöskoterrådet:

Jan Lindgren, Vägverket Region Mitt, Tel 0611 - 443 38

E-post jan.lindgren@vv.se www.snoskoterradet.se